

הרב נתנאל אוירבך

הטיפול בשאריות קדושת שביעית

התורה מייעדת את פירות השביעית לאכילת האדם: 'והייתה שבת הארץ לכם לאכלה'.¹ לדעת הרמב"ן² והרב שמעון בן צמח דוראן,³ יש מצוות עשה באכילת פירות שביעית. מפסוק זה דרשו חז"ל 'לאכלה ולא להפסד',⁴ שאין להפסיד את הפירות אלא לנהוג בהם כבדרך הרגילה בכל השנים,⁵ גם אם בדרך אכילתו עלול להיגרם הפסד לחלק מהפרי. אומנם איסור ההפסד והמושג 'קדושת שביעית' מרתיעים את האדם, אך נראה שרצון התורה בעניין זה הוא לקרב את יבול השביעית לאדם, כפי שדרשו חז"ל 'לכם - לכל צרכיכם',⁶ וממילא צורת ההתנהגות של האדם עם יבול השביעית צריכה להיות כדרכו.

שימוש בפרי

- ✓ מותר לחתוך פרי ולאכול רק חלק ממנו, אף שע"י החיתוך ייגרם הפסד ליתר הפרי.⁷
- ✓ ניתן לעשות מיץ (שייק) מפירות שביעית הראויים לכך.⁸
- ✓ מותר לתת מאכל בקדושת שביעית לתינוק, אע"פ שידוע מראש שהוא יקלקל את רובו בדרך אכילתו.⁹

-
1. ויקרא כה, ו.
  2. רמב"ן, השגות לספר המצוות שכחת העשין ג. כך פירשו בדעת הרמב"ן: מגילת אסתר, ספמ"צ שכחת העשין ג; מהרי"ט אלגאזי, הלכות חלה לרמב"ן, כד ע"א אות ב ס"ק יג-יד; שבת הארץ, פ"ו ה"א.
  3. זהר הרקיע, מצוות עשה ג.
  4. פסחים, נב ע"ב.
  5. הרב שלמה זלמן אוירבך (הנחיות לשיבת קול תורה, תשנ"ד; שלחן שלמה, הלכות שביעית עמ' קעא).
  6. בבא קמא, קב ע"א.
  7. שלחן שלמה, הלכות שביעית עמ' קפג; משנת הגר"ש, שביעית פ"ז סעי' טו; מאמר מרדכי, שביעית פ"ג סעי' לג.
  8. כרם ציון, הלכות שביעית פ"ג סעי' ח; מאמר מרדכי, פ"ג סעי' כד; הרב שלמה זלמן אוירבך (הנחיות לשיבת קול תורה, תשנ"ד; שלחן שלמה, הלכות שביעית עמ' קעו-קעז); משנת הגר"ש, שביעית פ"ח סעי' ט.
  9. בית רידב"ז, פ"ה ס' א; תורת השמיטה, ס' יג סעי' סב; ספר השמיטה, פ"ז אות ג סעי' ג עמ' לא; כרם ציון, הלכות שביעית פ"ד סעי' א; הרב בנימין זילבר (הלכות שביעית, ביאור הלכה לס' ה; כסא דוד, שם ס"ק ח; ברית עולם, ס' ה סעי' ד); מאמר מרדכי, שביעית פ"ג סעי' טו; משנת הגר"ש, שביעית פ"ז סעי' ח; השמיטה כהלכתה, פ"ג סעי' ה; דרך אמונה (הל' שמיטה פ"ה ה"ג ס"ק יג; שם ה"ה ביאור ההלכה ד"ה אין). ראה: שפתי חכמים, בראשית מז אות ל.

- ✓ מותר לאכול פירות בדרך הרגילה והמקובלת, וגם אם נשאר קצת פרי על הגרעין - יכול לזרוק אותו לאשפה.¹⁰

הקליפות

- ✓ מותר לקלף פירות וירקות¹¹ ולהסיר מהם חלקים שאינם יפים.¹²
- ✓ קליפות שאינן ראויות למאכל אדם, כקליפות תפוחי אדמה - מותר לזרוק אותן לפח אשפה.
- ✓ קליפות הראויות למאכל אדם, כקליפות גזר ומלפפון - יש להניחן בשקית ולהשליכן לאשפה.

שאריות מזון

- ✓ שאריות מזון הראויות למאכל יש בהן קדושת שביעית, ומן הראוי להניחן בכלי ייעודי ('פח שמיטה') עד שתירקבנה (למשך כיומיים),¹³ והוא הדין בשאריות מזון שנשארו בצלחת האישית. יש שהורו שמותר להניח אותן בשקית ולזרוק אותן לפח האשפה.¹⁴
- ✓ שאריות מרק - יש להניחן מחוץ למקרר למשך הלילה¹⁵ ובבוקר לשפוך אותן לאשפה.¹⁶
- ✓ שאריות מזון הדבוקות בדופנות כלי הבישול או החיתוך - ניתן לשטוף אותן.¹⁷

-
10. הרב חיים ברלין, ספר השמיטה, עמ' לא הערה 5; כרם ציון, הלכות שביעית פי"ד סעי' ב; משנת הגר"ש, עמ' פ"ז סעי' נא-נב; משפטי ארץ, שביעית פכ"ג סעי' ז, בשם הרב שלמה זלמן אוירבך.
  11. חזו"א, שביעית סי' יד ס"ק; כרם ציון, הלכות שביעית פי"ד סעי' ב.
  12. פאת השלחן, סי' כד סעי' ג.
  13. שמיטה כהלכתה, פ"ג סעי' ג. ראה: שלחן שלמה (הלכות שביעית עמ' קפו מקורות וצינונים 71), שהרב שלמה זלמן אוירבך 'אמר שכן נהגו גדולי ירושלים בדורות הקודמים'.
  14. הרב שאול ישראלי, קטיף שביעית, עמוד 291 הערה 13; משנת הגר"ט, שביעית פ"ז סעי' נד; מאמר מרדכי, שביעית פי"ג סעי' כט; שם, סעי' לו; שו"ת אז נדברו, ח"ד סי' עב עמ' קס; אור לציון, שביעית פ"ב ה"ו הערה ו; שביעית כהלכתה, פ"ג סעי' ד.
  15. משנת הגר"ש, שביעית פ"ז סעי' יב; חוט שני, ח"א עמ' רלב; דרך אמונה, הל' שמיטה פ"ה ה"ג ציון ההלכה ס"ק כט, בשם הגר"ש אלישיב.
  16. פאת השולחן, סי' כד סעי' ג בית ישראל ס"ק ו; חוט שני, ח"א עמ' רלב.
  17. חידושים וביאורים, שביעית סי' ז ס"ק ז ד"ה נראה; חוט שני, הל' שמיטה עמ' רסד; זיו הים, שביעית פ"ז ה"א אות ח ד"ה וצ"ע; מאמר מרדכי, שביעית פי"ג סעי' כב; שמיטה כהלכתה, פ"ג סעי' ד; דרך אמונה, הל' תרומות פ"ה ה"ג ציון ההלכה ס"ק כד, בשם חזו"א; אורחות רבינו, ח"ב עמ' שטט.